

УЧЕШЋЕ СРБИЈЕ У ПРОГРАМУ ЕРАЗМУС+

Могућности учешћа институција у деловима програма који су намењени образовању

Контакти

Фондација Темпус – Еразмус+ канцеларија у Србији

Подршка спровођењу Еразмус+ програма Европске уније у Србији

- Пројекти изградње капацитета у високом образовању
- Међународна кредитна мобилност
- Жан Моне
- Еразмус Мундус заједнички мастер програми
- Стратешка партнерства (ограничено учешће)
- Савези знања (ограничено учешће)
- Савези секторских вештина (ограничено учешће)

Контакти:

office@tempus.ac.rs
neo_serbia@erasmusplus.rs
www.erasmusplus.rs

Ресавска 29, I спрат
Тел: 011/33 42 342, 011/33 42 340

Корисни линкови:

Директорат за образовање и културу Европске комисије: http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

Званични сајт Еразмус+ програма: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

Сајт Извршне агенције за програме у области образовања, медија и културе:
http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php

Еразмус+ мреже за које је Фондација Темпус задужена:

- Euroguidance – www.euroguidance.rs, euroguidance@tempus.ac.rs
- Study in Serbia – www.studyinserbia.rs
- Eurydice – office@tempus.ac.rs
- eTwinning – etwinning@tempus.ac.rs

Садржај

- 4_ ПРОГРАМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ЕРАЗМУС+ – опште информације
- 8_ Пројекти размене студената и особља високошколских институција
- 12_ Еразмус Мундус заједнички мастер програми
- 14_ Пројекти изградње капацитета у високом образовању
- 18_ Приоритети пројеката изградње капацитета у високом образовању
- 20_ Жан Моне
- 22_ Еразмус+ пројекти у области образовања за које је потребно показати додатну вредности учешћа институција из Србије
- 24_ Списак често коришћених термина у програму Еразмус+

Програм европске уније ЕРАЗМУС+

опште информације

Еразмус+ је програм Европске уније који ће у периоду од 2014. до 2020. године покривати пројекте сарадње у области образовања, младих и спорта.

Програм пружа првенствено могућности за пројекте сарадње између институција, којима се стварају могућности да и појединци конкуришу.

Земље које учествују у програму деле се на **програмске** и **партнерске**.

Програмске земље су све земље Европске уније, као и Исланд, Лихтенштајн, Норвешка, Турска и Македонија. Те земље могу да учествују у свим деловима програма пуноправно.

Поједини делови програма Еразмус+, нарочито они који се односе на високо образовање, отворени су за **партнерске земље** – пре свега земље региона који окружују Европску унију, али и за све друге земље света. **Србија је такође партнерска земља у програму**, као део региона Западног Балкана.

Програм Еразмус+ садржи више врста пројеката који се сврставају у **три основна дела или кључне активности и два специфична**.

Подела се заснива на доминантним карактеристикама пројеката и очекивањима у вези са њиховим циљевима.

1. Део КА1 (кључна активност 1) обухвата пројекте која се односи на **мобилност** у области образовања и младих.
2. Део КА2 (кључна активност 2) се односи на различите врсте пројеката **институционалне сарадње** у областим образовања, младих и спорта.
3. Део КА3 (кључна активност 3) обезбеђује финансирање за пројекте који подржавају **унапређење образовних политика** и политика које се односе на младе.

Специфични, издвојени делови програма су **Жан Моне** - подршка истраживању Европске уније и део за **Спорт**.

За спровођење програма надлежне су Европска комисија и Извршна агенција за програме у области образовања, културе и медија на европском нивоу, затим националне агенције у програмским земљама и националне канцеларије Еразмус+ у партнерским земљама.

Овај програм је наследио четири програма у којима је Србија до сада учествовала – Темпус, Еразмус Мундус, Програм за целоживотно учење и програм Млади у акцији.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ КОНКУРСНИХ РОКОВА 2015. године и ПРЕГЛЕД МОГУЋИХ УЛОГА ИНСТИТУЦИЈА:

	Улога институција из програмских земаља	Улога институције из партнерских земаља	Рок за конкурсисање	Пријаве се подносе
ОБРАЗОВАЊЕ				
Изградња капацитета у високом образовању	Координатор Партнер	Координатор Партнер	10. фебруар 2015.	EACEA
Савези знања	Координатор Партнер	Партнер*	26. фебруар 2015.	EACEA
Савези секторских вештина	Координатор Партнер	Партнер*	26. фебруар 2015.	EACEA
Жан Моне	Координатор Партнер	Координатор Партнер	26. фебруар 2015.	EACEA
Међународна кредитна мобилност	Координатор Партнер	Партнер	4. март 2015.	Националној агенцији у програмској земљи
Заједнички мастер програми	Координатор Партнер	Партнер	4. март 2015.	EACEA
Стратешка партнерства	Координатор Партнер	Партнер*	31. март 2015.	Националној агенцији
МЛАДИ				
Стратешка партнерства у омладинском сектору	Координатор Партнер	Партнер*	4. фебруар, 30. април и 1. октобар 2015.	Националној агенцији
Мобилност младих и омладинских радника	Координатор Партнер	Партнер***	4. фебруар, 30. април и 1. октобар 2015.	Националној агенцији / EACEA ****
Састанци младих и доносилаца одлука	Координатор Партнер	Партнер	4. фебруар, 30. април и 1. октобар 2015.	Националној агенцији
Изградња капацитета у области младих	Координатор Партнер	Партнер	3. април и 2. септембар 2015.	EACEA

	Улога институција из програмских земаља	Улога институције из партнерских земаља	Рок за конкурсисање	Пријаве се подносе
СПОРТ				
Колаборативна партнерства у области спорта (повезана са Европском недељом спорта)	Координатор Партнер	Партнер*	22. јануар 2015.	EACEA
Колаборативна партнерства у области спорта која нису везана за Европску недељу спорта	Координатор Партнер	Партнер*	24. мај 2015.	EACEA

* уколико учешће доноси есенцијалну додатну вредност пројекту

*** организације из Србије моћи ће да буду координатори (тј. носиоци) пројеката када буде одобрен буџет за тзв. "Western Balkans Youth Window"; по незваничним најавама ово ће се десити током 2015.

**** када буџет за тзв. "Western Balkans Youth Window" буде усвојен, организације из Србије ће своје пријаве слати у Брисел у EACEA. Организације из програмских земаља шаљу пројекте својим Националним агенцијама

Пројекти размене студената и особља високошколских институција

Ови пројекти се називају и *пројекти за међународну кредитну мобилност* и засновани су на принципима академских размена успостављеним у ранијим фазама у Еразмусу, познатом програму Европске уније.

Пријаве за пројекте, са унапред дефинисаним бројем мобилности, подносе високошколске институције из програмских земаља својим националним агенцијама. Пројекти имају билатерални карактер – размене се дешавају између две земље – једне програмске и једне партнерске.

Размене се заснивају на уговору између високошколских институција. Уговором се дефинишу правила у вези са признавањем студијских периода, као и принципи, захтеви и практични детаљи слања и пријема студената и наставника.

Високошколске институције из Србије треба да имају у виду да је формулар уговора за програмске земље сличан, али не и исти као формулар намењен пројектима размене са партнерским земљама. Уговор који треба користити за пријаве са високошколским институцијама из Србије се зове: *Inter-institutional agreement 2014-20 between Programme Countries and Partner Countries*.

Такође, треба имати у виду да се уговор увек потписује на нивоу универзитета и да он подразумева могућност размене за све факултете, зависно од тога које студијске програме нуди програмска земља.

Улога институција из програмских земаља	Мобилност студената (академска размена на свим нивоима студија) Мобилност наставног особља са циљем извођења наставе и усавршавања Мобилност ненаставног особља са циљем усавршавања
Минимум конзорцијума	Минимум једна високошколска институција или национални конзорцијум за мобилност из програмске земље и једна високошколска институција из партнерске земље
Трајање пројекта	16 до 24 месеца
Напомене	У пројектној пријави је наведен само подносилац пријаве из програмске земље, али се у делу у којем се објашњава спровођење пројекта наводи и институција(е) из партнерске земље (Србија) која прима и (или) шаље студенте на размену

* Информације се заснивају на подацима из званичног Водича за програм, верзија 2 (2015), који је преузет са сајта Европске комисије. Молимо Вас да за више детаља и због евентуалних измена погледате званични сајт програма.

За високошколске институције из Србије у контексту унапређења међународне размене и мобилности може да буде посебно значајна база образовних могућности Study in Serbia (www.studyinserbia.rs). Она страним студентима и другим заинтересованим странама помаже да сазнају више информација о образовном систему у Србији и да пронађу практичне информације, корисне приликом самог доласка у земљу.

Пројекти међународне кредитне мобилности подразумевају двосмерну размену, а база Study in Serbia представља важан алат за студенте и научне раднике који долазе у Србију.

Укупан буџет који је Европска комисија предвидела за пројекте кредитне мобилности за земље Западног Балкана износи око 22,3 милиона евра. Процењено је да ће та средства моћи да покрију око 3.500 мобилности студената и запослених на ВШИ унутар пројеката.

Средства ће бити распоређена националним агенцијама програмских земаља, а укупне износе средстава по земљама и процењени број стипендија за мобилност студената и запослених на ВШИ можете видети у табели која следи.

Програмска земља (национална агенција која располаже средствима)	Буџет у еврима за мобилност са земљама Западног Балкана	Процењени број мобилности
Немачка	2 861.030	458
Француска	2 319.654	371
Шпанија	2 286.023	366
Италија	2 146.793	343
Велика Британија	1 808.318	289
Пољска	1 582.330	253
Румунија	824.873	132
Турска	795.275	127
Холандија	724.057	116
Португал	595.626	95
Чешка Република	576.792	92
Белгија	553.945	89
Мађарска	493.534	79
Грчка	478.726	77
Аустрија	454.265	73
Бугарска	341.280	55
Данска	298.467	48

Програмска земља (национална агенција која располаже средствима)	Буџет у еврима за мобилност са земљама Западног Балкана	Процењени број мобилности
Литванија	297.574	48
Ирска	294.683	47
Хрватска	265.474	42
Летонија	238.299	38
Словенија	211.853	34
Словачка	328.328	53
Финска	399.004	64
Шведска	430.584	69
Норвешка	272.369	44
Естонија	185.599	30
Кипар	89.982	14
Исланд	64.365	10
Луксембург	56.503	9
Малта	52.816	8
Лихтенштајн	16.287	3
Македонија	10.175	2

(Извор: Европска комисија, октобар 2014. године)

Еразмус Мундус заједнички мастер програми

Високошколске институције из Србије могу бити партнери у пројектима чији је циљ успостављање заједничких Еразмус Мундус мастер програма. Пројекти треба да подрже већ формиране, углавном интердисциплинарне мастер програме који конкуришу за ознаку изузетности Еразмус Мундус (*Erasmus Mundus label*), зарад привлачења студената из целог света. Сарадња институција у тим пројектима заснива се на обавезној мобилности студената између чланица конзорцијума и издавању заједничке, двоструке или вишеструке дипломе.

Неопходно је да у тим пројектима учествују минимум три високошколске институције из три различите програмске земље, од којих једна подноси пријаву у име конзорцијума. Високошколске институције из Србије могу да буду додатни партнери, који не чине минимални састав конзорцијума.

<p>Шта може да се финансира</p>	<p>Спровођење студијског програма у трајању од 60, 90 или 120 ЕПСБ, укључујући и средства за финансирање гостујућих предавача и истраживача</p> <p>Стипендија и школарина за најбоље студенте из целог света за упис на студије</p>
<p>Минимум конзорцијума</p>	<p>Три високошколске институције из три различите програмске земље</p>
<p>Трајање пројекта</p>	<p>Четири године (за мастер програме који трају једну годину) или пет година (за мастер програме који трају две године)</p>
<p>Напомене</p>	<p>Високошколске институције из Србије могу да учествују као додатни члан конзорцијума, када се обезбеди минималан састав конзорцијума од три програмске земље</p> <p>Студијски програм које се пријављује за ознаку Еразмус Мундус мора бити већ оформљен и у пројекту се може подржати његово унапређење и усаглашавање унутар конзорцијума током припремне године</p>

* Информације се заснивају на подацима из званичног Водича за програм, верзија 2 (2015), који је преузет са сајта Европске комисије. Молимо Вас да за више детаља и због евентуалних измена погледате званични сајт програма.

Пројекти изградње капацитета у високом образовању

Пројекти изградње капацитета у високом образовању (ранији Темпус пројекти) пружају нове шансе за високошколске и за друге институције из Србије. Пројекти изградње капацитета су важан подстицај за модернизацију високог образовања кроз развој студијских програма, унапређење управљања институцијама и остваривање различитих видова сарадње високог образовања и друштва.

Високошколске институције из Србије могу да буду и координатори и партнери у тим пројектима, а све остале врсте институција – предузећа, државне институције, школе, организације цивилног друштва, истраживачки институти и друге организације, могу да буду партнери.

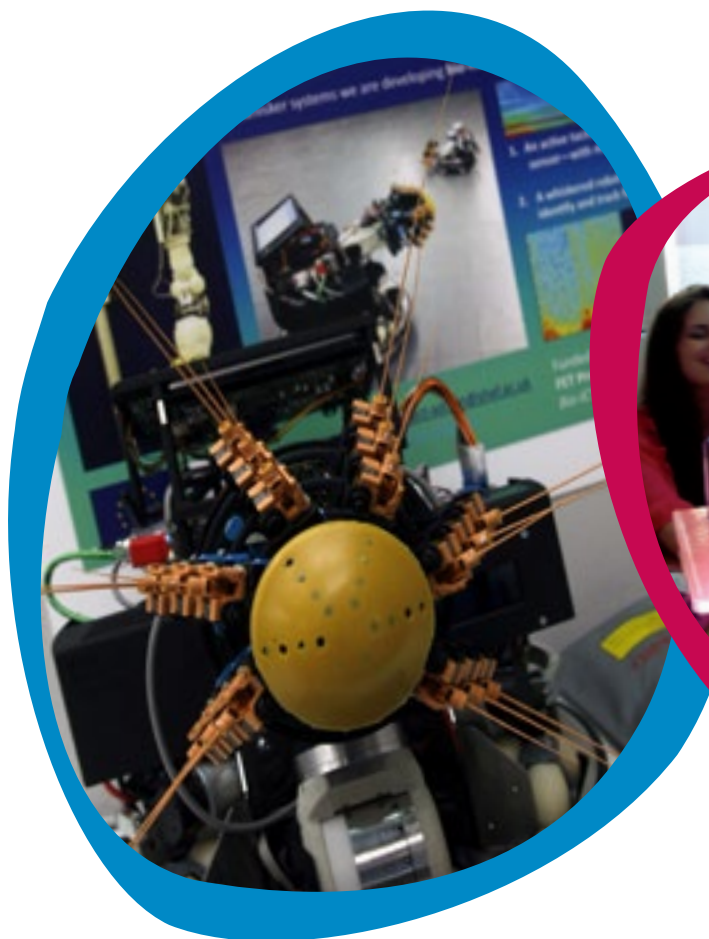
Буџет за ту врсту пројеката издваја се годишње за цео регион Западног Балкана, а за конкурсни рок 2015. буџет износи 12,5 милиона евра.

Европска комисија, у сарадњи са министарствима надлежним за образовање, сваке године дефинише националне и регионалне приоритете за те пројекте који се морају узети у обзир приликом конкурисања (погледајте табелу са приоритетима на страни 17).

Пројекти могу да буду заједнички и структурни, зависно од ширине дефинисаних циљева. У обе врсте пројеката постоји могућност куповине опреме за високошколске институције.

У оквиру мреже *Eurydice* спроводе се студије и извештаји о спровођењу образовних политика, као што су тематски извештаји, серија „Чињенице и бројеви”, кључни подаци и сл. Путем мреже *Eurydice* могуће је прикупити податке о томе како су питања значајна за систем образовања уређена у различитим земљама Европе. Такви подаци могу послужити за припрему делова пројеката за изградњу капацитета у високом образовању, посебно приликом избора партнера из програмских земаља. *Eurypedia*, која је доступна преко сајта *Eurydice* мреже садржи, између осталог, описе система образовања програмских земаља.

Више информација можете пронаћи на адреси:
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php

Конзорцијуми пројеката изградње капацитета имају могућност да реализују и **додатни део пројекта за мобилност**. Пријава за овај део пројекта је саставни део основне пријаве за пројекат и подноси се истовремено са њом. Додатак за мобилност мора бити усаглашен са основним циљевима пројекта и представљати додатну вредност неопходну или корисну за остваривање бољих резултата пројекта за изградњу капацитета у високом образовању (тј. део за мобилност не може стајати самостално). Ако се приликом селекције пројекта утврди да део за мобилност не успуњава услове за финансирање, основни пројекат ипак може бити финансиран.

Мобилност у оквиру овог дела пројекта мора бити заснована на потписивању уговора између институција, којим се дефинишу правила и принципи признавања студијских боравака и вредновања исхода учења на основу ЕСПБ. У пројектима изградње капацитета у високом образовању предвиђа се могућност да се финансирају и студијски боравци и радна пракса за студенте, као и мобилност наставног особља.

Шта може да се финансира	Хонорари и путни трошкови особа запослених на скоро свим институцијама које учествују у пројекту, мобилност студената, опрема и литература за високошколске институције из партнерских земаља које учествују у пројекту, трошкови подуговарања
Минимум конзорцијума	<p>Минимум броја земаља: Минимум три програмске земље и минимум једна партнерска земља или две – ако је реч о пројекту који укључује више партнерских земаља</p> <p>Минимум броја високошколских институција: – Укупан број високошколских институција из програмских земаља у пројекту не сме бити већи од броја високошколских институција из партнерских земаља – Потребне су барем две високошколске институције из сваке од партнерских земаља у пројектима који укључују више партнерских земаља – Изузетак од оба напред наведена правила су земље које имају мање од пет високошколских институција и у којима једна од њих покрива више од 50% укупног броја студената. Код таквих земаља довољно је учешће само једне високошколске институције у пројекту</p>
Трајање пројекта	Две или три године
Напомене	<ul style="list-style-type: none"> – Неопходно је да се пројекти ове врсте позивају на један од унапред дефинисаних националних или регионалних приоритета (наведени у табелу у наставку) – Трошкови хонорара, путних трошкова се одређују по принципу цене коштања по јединици трошка (unit costs) које дефинише Европска комисија – У структурним пројектима неопходно је учешће министарства које је надлежно за високо образовање

* Информације се заснивају на подацима из званичног Водича за програм, верзија 2 (2015), који је преузет са сајта Европске комисије. Молимо Вас да за више детаља и због евентуалних измена погледате званични сајт програма.

Приоритети за пројекте изградње капацитета у високом образовању

	Типови активности		
Типови пројеката	Модернизација курикулума развојем нових и иновативних курсева и метода	Модернизација управљања и рада високошколских институција	Оснаживање веза између високог образовања и ширег привредног и друштвеног окружења
Заједнички пројекти	Категорије А, Б	Категорије Б, Ц	Категорије Б, Д
Структурни пројекти	/	Категорије Б, Ц	Категорије Б, Д

	Национални приоритети	Регионални приоритети
Категорија А Развој курукулума	Образовање и обука наставника Новинарство и информисање Пословне студије и администрација Право Рачунарство Производња и прерада Социјалне услуге Заштита животне средине Безбедносне услуге Друго (мултидисциплинарне и интердисциплинарне области)	Образовање и обука наставника Физика Инжењерске науке Пољопривреда, шумарство и рибарство Здравство Саобраћај Заштита животне средине
Категорија Б Унапређење квалитета образовања и подучавања	Наставни алати, методологија и педагошки приступи, укључујући исходе учења и праксу засновану на ИКТ технологијама (између осталог, флексибилне путање учења, комбиновано [blended] учење, виртуелна и стварна мобилност, пракса итд.)	Наставни алати, методологија и педагошки приступи укључујући исходе учења и праксу засновану на ИКТ технологијама (између осталог, флексибилне путање учења, комбиновано [blended] учење, виртуелна и стварна мобилност, пракса итд.)
Категорија Ц Унапређење менаџмента и рада високошколских институција	Универзитетски сервиси као што су подршка студентској и наставној мобилности, саветовање и каријерно вођење студената, социјални сервиси, академски сервиси, библиотеке и др. Процеси и механизми осигурања квалитета Развој истраживачких и иновативних капацитета (искључујући истраживачке активности)	Управљање, стратешко планирање и вођење образовне институције (укључујући људске ресурсе и финансијски менаџмент) Интернационализација ВШИ (укључујући механизме признавања и мобилности, капацитете за међународну сарадњу) Приступ високом образовању и његова демократизација (укључујући осетљиве групе људи и регионе)
Категорија Д Развој сектора високог образовања у друштву у целини	Неуниверзитетски сектор и терцијарни ниво образовања Дефиниција, имплементација и праћење реформских политика	Неуниверзитетски сектор и терцијарни ниво образовања Сарадња универзитета и предузећа, предузетништво и могућности запошљавања дипломираних студената Оквир квалификација и признавање квалификација Дефиниција, имплементација и праћење реформских политика

Жан Моне

Пројекти Жан Моне су намењени високошколским институцијама које се баве истраживањима у области европских интеграција. Институције могу да очекују подршку за формирање модула, катедри и Жан Моне центара изузетности. Осим тога, предвиђени су и различити други видови подршке за високошколске институције и друге организације активне на пољу европских интеграција.

Врста пројекта Жан Моне	Опис	Минимум партнерства	Трајање пројекта	Максималан износ ЕУ средстава у ЕУР	Удео у укупном буџету пројекта
Модули	Кратак програм у трајању од најмање 40 сати наставе током године.	1	3 године	30.000	75%
Катедре	Намењене су предавачима за студије европских интеграција који изводе најмање 90 сати наставе у овој области годишње	1	3 године	50.000	75%
Центри изузетности	Средиште компетенција и знања везаних за предмете у којима се изучава Европска унија	1	3 године	100.000	80%
Мреже	Расправа о јавној политици са академским сектором усмерена на стварање и развој конзорцијума међународних актера ангажованих на пољу европских студија	5	3 године	300.000	80%
Пројекти	Расправа о јавној политици са академским сектором усмерена на иновације и ширење знања и информација о Европској унији	1	12–24 месеца	60.000	75%
Подршка институцијама и организацијама	Подршка оним институцијама које подстичу и унапређују наставне активности и обуке у вези са предметима у којима се изучава Европска унија	1	3 године	Нема ограничења за максимални износ буџета	80%
	Подршка асоцијацијама чија је сврха допринос изучавању процеса европских интеграција	1	3 године	50.000	80%

Еразмус+ пројекти у области образовања за које је потребно доказати додатну вредности учешћа институција из Србије

У следеће три врсте пројеката институције из Србије могу да учествују као партнери, али само уз образложење на који начин њихово учешће посебно доприноси пројекту, тј. како за пројекат представљају додатну вредност. Ако оцењивачи пројеката током селекције закључе да додатна вредност партнерских институција из Србије није у довољној мери објашњена, цела пројектна пријава неће бити финансирана.

2. Савези знања су пројекти који подржавају сарадњу институција високог образовања и предузећа зарад подршке иновацијама, предузетништву, креативности, запошљивости и мултидисциплинарним студијама.

3. Савези секторских вештина подржавају развој курсева и обука за стручно и професионално образовање, које образовне институције креирају у сарадњи са послодавцима, у складу са потребама тржишта рада.

4. Стратешка партнерства се односе на сарадњу институција у области образовања у програмским земаљама, с циљем сарадње, размене искустава и добрих пракси. Организације активне у области образовања, предузећа, државна тела и организације грађанског друштва могу да сарађују остваривањем стратешких партнерстава.

Код пројеката стратешких партнерстава у којима учествују само школе из програмских земаља, није могуће учешће школа из партнерских земаља (међу којима је и Србија), чак ни уз доказану додатну вредност.

Очекује се да буде омогућено и учешће наставника из основних и средњих школа у мрежи, односно интернет портал *eTwinning* који подржава међународну сарадњу и размену знања између школских установа широм Европе. Неке од конкретних активности које нуди *eTwinning* су креирање профила наставника, рад на заједничким пројектима и учешће на онлајн семинарима и конференцијама.

Списак често коришћених термина у програму Еразмус+ :

Applicant – институција која конкурише за средства за пројекат; у зависности од врсте пројеката институција може конкурисати самостално или испред конзорцијума институција окупљеног око теме заједничког пројекта.

Action – акција, врста, тип Еразмус + пројеката; нпр. стратешка партнерства у области образовања, обука и младих, савези секторских вештина, заједнички мастер програми.

Activity – активност, група задатака која представља део пројекта; пројекат може имати различите врсте активности (мобилност, сарадња...). У Жан Моне делу програма активност је исто што и акција, тј тип пројекта.

Beneficiary – корисник средстава пројекта; у пројектима је то пре свега институција која потписује уговор за пројекат са Извршном агенцијом; корисницима средстава пројекта сматрају се и друге институције које се налазе у конзорцијуму пројекта.

Blended-learning – комбиновано учење, врста учења код које се комбинују методе традиционалног и учења подржаног информационо-комуникационим технологијама (кориштење техника учења на даљину, интернета...).

Coordinator/Coordinating institution – координатор, институција која координира или води пројекат; институција или организација која конкурише за Еразмус+ пројекат у име и испред конзорцијума партнерских организација.

Co-financing – суфинансирање; средстава која конзорцијум институција укључених у пројекат мора да обезбеди у траженом проценту као свој допринос укупној вредности пројекта.

Consortium– две или више институција/ организација које заједнички спроводе активности пројекта. Конзорцијум може бити национални (укључује институције из једне земље) и међународни (институције из више земаља).

Credit mobility – кредитна мобилност; период времена који студент проведе на високошколској институцији у другој земљи зарад студирања или радне праксе који се вреднују кредитима (ЕСПБ). По истеку периода кредитне мобилности, студент се враћа да заврши студије на високошколску институцију на којој их је започео.

Degree mobility – мобилност зарад стицања дипломе; период студирања у иностранству

који има за циљ стицање дипломе на некој од високошколских институција из иностранства.

Double or multiple degree – двоструки или вишеструки студијски програм; програм који се спроводи на две или више високошколских институција и по завршетку којег студенти примају одвојене, засебне дипломе са сваке од институција коју су похађали.

International – међународни/а; у контексту Еразмус+ програма, основи се на сваку врсту пројекта који укључује барем једну програмску и једну партнерску земљу.

Joint programme – заједнички студијски програм; програм који су заједнички направиле и спроводе га две или више високошколских институција. Заједнички програми могу се организовати на било ком нивоу студија (основне, мастер и докторске); могу бити национални (спроводе их универзитети из исте земље) и међународни (спроводе из универзитети из различитих земаља).

Joint degree - заједничка диплома коју студент добија по успешном завршетку заједничког студијског програма. Заједничку диплому (један документ) потписују ректори свих високошколских институција које је студент похађао и које су званично признате у земљама у којима се те институције налазе.

Eligibility – може се тумачити двојачко 1. у смислу земаља и типова институција којима је омогућено учешће у појединим врстама Еразмус+ пројеката или 2. као прихватљива врста трошкова који се могу покрити средствима Еразмус+ пројеката.

Erasmus Charter for HE (ECHE) – Еразмус повеља за високо образовање; документ на основу којег Европска комисија даје високошколским институцијама из програмских земаља право да конкуришу и учествују у пројектима сарадње Еразмус+ програма. Повеља садржи основне принципе којих се високошколска институција мора придржавати у организовању и спровођењу мобилности и

сарадње уз поштовање високих стандарда квалитета; повеља такође садржи и предуслове са којима се институција сложила како би се обезбедио квалитет услуга, процедура и пружање поузданих информација.

European Qualification Framework (EQF) – заједнички европски оквир квалификација; референтни инструмент путем којег се могу упоредити различити образовни системи и њихови нивои. Служи да би повећао степен разумевања и упоредивости стечених квалификација као и преношења квалификација унутар Европе, промовисање мобилности зарад учења и рада; такође треба да подстакне и олакша целоживотно учење, како је наведено у Препорукама Европског парламента и Савета (2008/С 111/01).

European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training (ECVET) – референтни европски оквир обезбеђивања квалитета за стручно образовање и обуке; референтни инструмент

за доносиоце одлука у образовању који се заснива на циклусу квалитета састављеном од четири дела: постављање циљева и планирање, спровођење, оцењивање и корективне мере. Он поштује аутономију националних влада и представља добровољни систем који јавне власти и друга тела укључена у обезбеђивање квалитета користе.

Europass – портфолио који се састоји од пет различитих докумената унутар електронског фолдера који треба да садрже описе постигнућа целокупног учења једне особе, званичне квалификације, радно искуство, вештине и компетенције које се стичу током времена. Документи који чине Europass су: биографија у Europass формату, додаток дипломи, додаток сертификату, Europass пасош мобилности и познавања језика. Europass такође укључује и европски пасош вештина – електронски фолдер који помаже појединцу да изгради свој лични и модулиран преглед вештина и квалификација. Циљ Europass иницијативе јесте да се олакша мобилност и унапреде перспективе за проналажење посла и целоживотног учења у Европи.

Grant – бесповратна средства која Европске уније преко своје Извршне агенције за програме у области образовања, медија и културе додељује конзорцијуму институција за спровођење пројекта према јасно дефинисаним циљевима и радном плану за спровођење пројекта.

Learning agreement – уговор о учењу; споразум који потписује високошколска институција која шаље (sending organisation), високошколска институција која прима студенте и особље високошколских институција (receiving organisation) у оквиру пројекта за мобилност, као и сам појединац који учествује у мобилности; уговором о учењу се дефинишу циљеви и план активности унутар периода мобилности у циљу обезбеђивања њене релеватности и квалитета. Овај уговор такође може послужити као основа за признавање периода мобилности.

Mandate – мандат; документ који потписују координатор и сваки од партнера у Еразмус+ пројектима којим се потврђује право координатора да заступа партнере и потпише у њихово име и за њихов рачун уговор за пројекат са Извршном агенцијом за програме у области образовања, медија и културе.

National agency – националне агенција за Еразмус+ програм; националне агенције се налазе програмским земљама и задужене су за спровођење децентрализованих делова програма. Списак ових организација је доступан на веб сајту Еразмус+ програма. То су углавном државне агенције, невладине организације, фондације и предузећа којима је поверена одговорност за децентрализовано управљање деловима програма Еразмус+.

National Erasmus+ office – Еразмус+ канцеларија; канцеларије надлежне за спровођење програма Еразмус+ у партнерским земљама програма.

National priorities – национални приоритети за пројекте; дефинише их министарство надлежно за образовање у сарадњи са Европском комисијом за поједине врсте пројеката; ако постоје дефинисани општи, национални или регионални приоритети за одређену врсту пројеката, пројектна пријава мора да се уклапа у барем један од њих да би могла бити разматрана у процесу селекције и да би добила финансирање.

Open Method of Coordination (OMC) – отворени метод координације; облик и оквир сарадње међу владама земаља чланица Европске уније, путем којег се њихове националне политике усмеравају ка одређеним заједничким циљевима. У контексту Еразмус+ програма, ОМС се примењује на политике у области образовања, обука и младих.

Project – кохерентна група активности које су организоване на начин који омогућава остваривање постављених циљева и резултата.

Programme country – програмске земље за програм; земље Европске уније, Исланд, Лихтенштајн, Норвешка, Турска и Македонија

Partner country – партнерске земље; пре свега земље региона који окружују Европску унију, али и за све друге земље света. Списак свих партнерских земаља и региона којима оне припадају налази се у водичу за конкурисање на странама 24 и 25.

Unit cost – цена коштања по јединици трошка; процењена, просечна вредност за поједине дозвољене трошкова и буџетске линија унутар програма која представља основу за планирање укупних трошкова пројекта.

Validation of non-formal and informal learning

– признавање претходног неформалног и информалног учења; процес путем којег овлаштено тело потврђује да је појединац стекао исходе учења који се мере у односу на релеватне стандарде; признавање се састоји од следећих фаза:

1. идентификовање (путем разговора) одређених искустава појединца,
2. документовање, како би се искуство појединца учинило видљивим,
3. формална оцена тих искустава и
4. сертификовање резултата оцене који могу довести до дела или пуне квалификације.

Virtual mobility – виртуелна мобилност подразумева групу активности које су подржане информационо-комуникационих технологија - онлајн приступ курсевима и електронско учење којим се подстиче међународна сарадња у контексту подучавања, обука и учења.

Young people – млади; у контексту Еразмус+ програма то су особе које имају између 13 и 30 година.

Youth activity – активност младих; ваншколска активност (нпр. омладинска размена, волонтирање или обука младих) коју млада особа спроводи у групи или сама преко омладинских организација, а коју карактерише приступ неформалног образовања.

Youth worker – професионалац или волонтер који је укључен у неформално учење и који подржава младе људе у њиховом друштвено-економском и професионалном развоју.

www.erasmusplus.rs

Erasmus+

